

Plan van aanpak 2024-2026 gemeente Gemert-Bakel

Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026

Naam gemeente: Gemert-Bakel

Naam verantwoordelijk wethouder: Wilmie Steeghs

Datum van insturen: 26-9-2023

Contactpersoon voor aanvullende informatie:

Naam: Ingrid van Geffen

E-mailadres: Ingrid.vangeffen@gemert-bakel.nl

Telefoonnummer: 0492-378500

1. Waar staat de gemeente? (huidige situatie)

Beschrijf op hoofdlijnen de huidige situatie ten aanzien van sport, bewegen en cultuur en gezondheid en sociale basis. Doe dit aan de hand van relevante data en kennis over deze domeinen, zoals wijkprofielen, de gezondheidsmonitor, het regiobeeld etc.

- Beschrijf ingeval van een reeds bestaand lokaal preventieakkoord of lokaal sportakkoord, met welke partijen en op welke wijze hieraan uitvoering is gegeven.
- Geef een korte toelichting op de belangrijkste gezondheidsverschillen in de gemeente. Doe hetzelfde voor de verschillen in deelname aan sport, bewegen en cultuur.
- Wat zijn de belangrijkste opgaven op het gebied van sport, bewegen en cultuur?
- Wat zijn de belangrijkste opgaven op het gebied van gezondheid en sociale basis?

Beleidsprogramma Stevige Sociale basis

De gemeente Gemert-Bakel is in 2023 gestart met 4 programma's waaronder het programma: een Stevige Sociale basis. Binnen het programma worden een aantal opgaven voor de gemeente beschreven. Vanuit een gezamenlijke visie is de ambitie: iedereen doet (weer) mee.

Iedereen in Gemert-Bakel kan meedoen en zich ontwikkelen binnen zijn of haar mogelijkheden en aan de samenleving bijdragen. Dit heeft een positief effect op het welzijn en de gezondheid van mensen. Iedereen doet er toe, ongeacht leeftijd, genderidentiteit, beperking, cultuur en achtergrond.

De doelen die daaruit voortkomen worden in het beleidsprogramma beschreven. Het gemeente brede programma is integraal en wordt opgesteld in samenwerking met inwoners en (kern) partners.

1. Meer inzet op een gezond en actief leven

Om ervoor te zorgen dat inwoners gezond kunnen leven, is het nodig om meer in te zetten op preventie, het bevorderen van bewegen en het creëren van een omgeving waarbij het maken van een gezondere keuze makkelijker is.

2. Betere kansengelijkheid

Dit doel is gericht op de bestrijding van armoede en een inclusievere samenleving.

3. Steviger netwerk

Hierbij gaat het over een steviger netwerk van de inwoner, rondom de inwoner en van de professionals, een steviger netwerk van voorzieningen. In andere woorden: het dorps- en wijkgericht werken ontwikkelen we verder door. Waarbij kleinschalig en dichtbij belangrijk zijn en de inwoner centraal staat.

Lokaal Sport- en Preventieakkoord: Goed Bezig Gemert-Bakel

In Gemert-Bakel gebeurt al veel rondom sport, bewegen en preventie. Er is een lokaal Beweegakkoord en een lokaal Preventieakkoord. Beide akkoorden zijn opgesteld in samenspraak met inwoners, het bedrijfsleven, zorg en welzijn, onderwijs, KBO, dorpsraden en (sport)verenigingen. De akkoorden worden gezamenlijk opgepakt en uitgevoerd onder de naam 'Goed Bezig Gemert-Bakel'. Goed Bezig Gemert-Bakel is de basis van de samenwerking met GGD Brabant-Zuidoost en Negen op het vlak van preventie en bewegen. Vanuit Goed-Bezig Gemert-Bakel worden lokale partijen, zoals verenigingen, scholen, inwoners en ondernemers uitgenodigd en ondersteund bij het opstarten van nieuwe initiatieven. Inwoners kunnen met goede gezonde ideeën terecht bij 'Goed Bezig Gemert-Bakel' om ondersteuning of uitvoeringsbudget aan te vragen. We hebben een stuurgroep geformeerd waarin de GGD, buurtsportcoaches, sportverenigingen, inwoners en de gemeente vertegenwoordigd zijn.

Vanuit Goed Bezig Gemert-Bakel werken we aan de volgende thema's:

- Meedoen in de samenleving; bewegen voor verschillende doelgroepen
- Tegengaan eenzaamheid;
- Sociale cohesie, verbinding en lokale samenwerking;
- School en sport meer verbinden;
- Een duurzame infrastructuur met vitale sportaanbieders
- Gezonde voeding en bewegen;
- Preventie van roken, alcohol en andere drugs
- Weerbaarheid
- Gezonde leefomgeving

Hoe staan we ervoor en welke opgaven zijn er in Gemert-Bakel?

Gezondheidsverschillen

De sociaaleconomische status, opgebouwd uit opleiding, werk en inkomen, is een belangrijke indicator voor gezondheidsachterstanden. In Gemert-Bakel heeft 30% van de inwoners van 15 tot 75 jaar een laag opleidingsniveau [\[CBS\]](#). Dit is hoger dan het gemiddelde van Nederland en de regio Zuidoost-Brabant. Van de particuliere huishoudens heeft 4,5% een laag inkomen, dit is lager dan gemiddeld in Nederland en de regio [\[CBS\]](#). De SES-WOA score geeft een relatief beeld van financiële welvaart, opleidingsniveau en arbeidsdeelname ten opzichte van Nederland [\[CBS\]](#). Dit is in Gemert-Bakel iets gunstiger dan landelijk.

Het aandeel inwoners dat geen goede ervaren gezondheid heeft (15%) is erg verschillend naar opleidingsniveau binnen de groep 18-64 jarigen. Van de laag opgeleiden in Zuidoost-Brabant heeft 32% geen goede gezondheid, tegen 14% van de inwoners met een gemiddeld tot hoog opleidingsniveau. De cijfers op gemeenteniveau zijn schattingen met een grote onbetrouwbaarheid door een kleine steekproef. In Gemert-Bakel gaat het naar schatting om 19% van de laag opgeleiden die geen goede gezondheid heeft.

In het najaar van 2022 is de tussentijdse Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (cGM) uitgevoerd. In de regio is ten opzichte van 2020 het aandeel 18-64 jarigen en 65-plussers met een goede ervaren gezondheid gedaald. Daarnaast is het aandeel inwoners dat moeite heeft met rondkomen in beide groepen gestegen. In Gemert-Bakel wijzen de cijfers in dezelfde richting, al is de afname in ervaren gezondheid alleen bij de 18-64 jarigen significant (van 85% naar 76%) en de toename in moeite met rondkomen alleen bij de 65-plussers (van 4% naar 10%).

Indicator	Populatie	Bron	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
Geen goede ervaren gezondheid (%)	18-64 jr	GGD	2020	17	17	15
Aandeel laag opgeleiden dat geen goede ervaren gezondheid heeft (%) (n.b. gemeentecijfer gebaseerd op kleine aantallen)	18-64 jr – laag opgeleid	GGD	2020	-	32	(19)
Laag opleidingsniveau (%)	15-75 jr	CBS	2021	27	27	30
Inkomen tot lage inkomensgrens (%)	Particuliere huishoudens	CBS	2021	6,8	5,7	4,5
Sociaaleconomische status (SES-WOA totaalscore)	Particuliere huishoudens	CBS	2019	0	-	0,086

Deelname sport, bewegen en cultuur

De meerderheid van de kinderen en jongeren in Gemert-Bakel haalt niet de aanbevolen richtlijn van dagelijks minstens 1 uur bewegen (52% van 4-11 jarigen en 81% klas 2 en 4 VO). Eén op de 11 kinderen (1-11 jaar) speelt niet of weinig buiten. Ook is 34% van de 4-11 jarigen en 31% van 12-18 jarigen geen lid van een sportvereniging. Ook deze cijfers komen overeen met de regio. In Gemert-Bakel is 84% van de 4-11 jarigen en 83% van de 12-18 jarigen lid van een (sport)vereniging of club, dit is vergelijkbaar met de regio.

Van de 18-64 jarigen voldoet 44% niet aan de beweegrichtlijn en bij de ouderen is dit 51%. Deze laatste groep is kleiner dan gemiddeld in de regio (60%). Het aandeel dat niet wekelijks sport (18-64 jarigen 38%, ouderen 59%) wijkt niet af van

de regio. Bij 65-plussers neemt het bewegen en sporten sterk af naarmate men ouder wordt.

Indicator	Populatie	Bron [#]	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
Voldoet niet aan beweegrichtlijn (%)	4-11 jr	KM	2021	-	57	52
	VO klas 2, 4	CGMJ	2021	84	83	81
	18-64 jr	VM	2020	46	45	44
	65+	QM	2020	62	60	51
	18+	GM	2020	50	49	46
Speelt niet of weinig buiten (%)	1-11 jr	KM	2021	-	12	9
Sport niet wekelijks (%)	18-64 jr	VM	2020	44	41	38
	65+	QM	2020	66	61	59
Is lid van sportclub/-vereniging (%)	4-11 jr	KM	2021	-	68	69
	12-18 jr	JM	2019	-	67	71
	18-64 jr	VM	2020	-	37	43
	65+	QM	2020	-	28	30

Overgewicht en bewegen

Op basis van de weeg- en meetresultaten tijdens de consulten van Jeugdgezondheidszorg in schooljaar 2021-2022 heeft in Gemert-Bakel 3% van de leerlingen in groep 2 van het basisonderwijs overgewicht. In groep 7 is dit met 10% aanzienlijk hoger. In beide leeftijdsgroepen is er bij respectievelijk 2% en 3% van de kinderen sprake van obesitas. In klas 1 van het voortgezet onderwijs heeft 6% van de jongeren overgewicht, waarvan bij 2% sprake is van obesitas. Dit is in lijn met de regionale gemiddelden.

Vanaf 18 jaar neemt overgewicht onder inwoners van Zuidoost-Brabant sterk toe. Dat is ook in Gemert-Bakel het geval. Op basis van zelfrapportage heeft ruim de helft van de 18-plussers overgewicht. Dit geldt voor 49% van de 18-64 jarigen en 61% van de 65-plussers in Gemert-Bakel. Bij respectievelijk 11% en 16% is sprake van obesitas. In de regio is dit vergelijkbaar.

Overgewicht neemt bij volwassenen toe met het stijgen van de leeftijd tot 75 jaar. Daarna is sprake van een dalende trend. Bij zowel volwassenen als ouderen ligt het percentage overgewicht bij mannen hoger dan bij vrouwen. Obesitas komt juist iets vaker voor bij vrouwen. (Ernstig) overgewicht is vaker zichtbaar bij inwoners met een laag opleidingsniveau, inwoners met financiële problemen en éénoudergezinnen. Specifiek bij ouderen zien we een aanzienlijk hoger percentage obesitas bij inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond.

Indicator	Populatie	Bron [#]	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
Heeft overgewicht (incl. obesitas) (%)	groep 2 BO	JGZ	2021-2022	-	6	3
	groep 7 VO	JGZ	2021-2022	-	15	10
	klas 1 VO	JGZ	2021-2022	-	12	6
	18-64 jr	VM	2020	47	46	49
	65+	QM	2020	59	58	61
	18+	GM	2020	49	49	52
Heeft obesitas (%)	groep 2 BO	JGZ	2021-2022	-	2	2
	groep 7 VO	JGZ	2021-2022	-	3	3
	klas 1 VO	JGZ	2021-2022	-	2	2
Heeft obesitas (%)	18-64 jr	VM	2020	14	14	11
	65+	QM	2020	17	16	16

Mentale gezondheid

In Gemert-Bakel is 93% van de 4-11 jarigen voldoende weerbaar en eveneens 88% van de leerlingen in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. Bij 7% van de kinderen van 4-11 jaar in Gemert-Bakel zijn er aanwijzingen voor psychosociale problematiek. In klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs (VO) heeft ruim een kwart (28%) van de jongeren in Gemert-Bakel psychische klachten volgens de Mental Health Inventory 5 (MHI-5). Stress speelt een belangrijke rol bij hun mentale welbevinden: 46% voelt zich (zeer) vaak gestrest. Suïcidegedachten komen bij jongeren relatief veel voor: 16% heeft in het afgelopen jaar wel eens aan zelfdoding gedacht. Bovenstaande cijfers zijn vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio Zuidoost-Brabant. Landelijk is de groep VO-leerlingen met psychische klachten, stress en suïcidegedachten wat groter dan in de regio.

Veertien procent van de 18-plussers in Gemert-Bakel heeft psychische klachten zoals gemeten met de MHI-5. Dit betreft 15% van de 18-64 jarigen en 13% van de 65-plussers. Daarnaast heeft 5% van de 18-64 jarigen een hoog risico op een angststoornis of depressie. Bij de 65-plussers ligt dit aandeel eveneens op 5%. De ervaren stress is een andere indicator voor mentale gezondheid. Van de 18-plussers in Gemert-Bakel ervaart 13% (heel) veel stress: dit is 16% van de 18-64 jarigen en 4% van de 65-plussers. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de regio. Stress bij 18-64 jarigen in de regio ligt lager dan het landelijk gemiddelde van 21%. In de Gezondheidsmonitor is gevraagd of men er serieus aan gedacht heeft om een einde aan hun leven te maken. In Gemert-Bakel heeft 5% van de 18-64 jarigen en 2% van de 65-plussers suïcidegedachten gehad in het afgelopen jaar (vergelijkbaar met de regio voor de 18-64 jarigen maar lager voor de 65-plussers).

Indicator	Populatie	Bron*	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
				%	%	%
Is voldoende weerbaar	4-11 jr	KM	2021	-	91	93
	VO klas 2, 4	CGMJ	2021	88	88	88
Heeft aanwijzing psychosociale problematiek	4-11 jr	KM	2021	-	10	7
Heeft psychische klachten (MHI-5)	VO klas 2, 4	CGMJ	2021	27	24	28
	18+	GM	2020	-	18	14
Heeft een hoog risico op een angststoornis of depressie	18+	GM	2020	6	6	5
Voelt zich vaak gestrest	VO klas 2, 4	CGMJ	2021	44	42	46
Ervaart (heel) veel stress	18+	GM	2020	18	16	13
Heeft suïcidegedachten gehad in het afgelopen jaar (een enkele keer tot heel vaak)	VO klas 2, 4	CGMJ	2021	21	18	16
Heeft in de afgelopen 12 maanden ooit serieus gedacht om een einde aan het leven te maken	18-64 jr	GM	2020	-	7	5
Heeft in de afgelopen 12 maanden ooit serieus gedacht om een einde aan het leven te maken	65+	GM	2020	-	4	2

Eenzaamheid

Een op de tien jongeren (klas 2 en 4) in Gemert-Bakel is in 2021 vaak tot altijd eenzaam geweest. Ernstige eenzaamheid komt bij 10% van de 18-64 jarigen voor en bij 9% van de ouderen. In de regio Zuidoost-Brabant is een vergelijkbaar aandeel 18-64 jarigen ernstig eenzaam (11%).

Indicator	Populatie	Bron*	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
Leefbaarometer Sociale samenhang (score)	Gemeente (t.o.v. Nederland)	Leefbaarometer	2020	-	-	kleine positieve afwijking
Onvoldoende sociale cohesie	18+ jr	GM	2020	-	46	36
Vaak tot altijd eenzaam (afgelopen maand)	VO klas 2, 4	CGMJ	2021	10	7	10
Ernstig eenzaam	18-64 jr	YM	2020	11	11	10

	65+ jr	OM	2020	10	11	9
Heeft regelmatig contact met burens (%)	18+	GM	2020	-	75	79

Alcohol- en middelengebruik

Ondanks de richtlijn NIX<18 drinkt ruim één op de drie jongeren uit Gemert-Bakel uit klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs alcohol. Eén op de vier is bingedrinker. De jongeren die drinken, drinken veel. Deze cijfers komen overeen met de regio Zuidoost-Brabant.

In Gemert-Bakel is 1 op de 9 inwoners van 18 jaar en ouder een zware drinker (11%) en 1 op de 13 is een overmatige drinker (8%). In totaal voldoet ruim twee op de drie inwoners niet aan de alcoholrichtlijn (68%). Bij de 18-64 jarigen in Gemert-Bakel is dit aandeel hoger dan gemiddeld in de regio Zuidoost-Brabant (resp. 72% en 64%).

Minder jongeren roken, maar drugsgebruik lijkt (op regioniveau) toe te nemen en wordt vaak als normaal gezien. De meeste ouders zijn het eens dat er duidelijke regels gesteld moeten worden wat betreft alcoholgebruik, maar deze groep is kleiner geworden.

Indicator	Populatie	Bron [#]	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
Moeder van kind (0-11 jaar) heeft alcohol gebruikt tijdens zwangerschap (%)	0-11 jaar	KM	2021	-	1	0,8
Heeft in afgelopen 4 weken alcohol gedronken (%)	VO klas 2, 4	cGMJ	2021	29	31	36
Is bingedrinker (in afg 4 weken bij ten minste één gelegenheid 5 glazen alcohol of meer gedronken) (%)	VO klas 2, 4	cGMJ	2021	20	21	25
Voldoet niet aan alcoholrichtlijn (%)	18+	GM	2020	57	60	68
Is overmatig drinker (meer dan 21 (mannen) of 14 (vrouwen) glazen/week) (%)	18+	GM/CBS	2020	6	7	8
Is zware drinker (minstens 1x/week 6 (mannen) of 4 (vrouwen) glazen of meer op één dag) (%)	18+	GM/CBS	2020	8	9	11
Eens met dat ouders voor hun opgroeiende kinderen duidelijke regels moeten stellen over alcoholgebruik (%)	0-11 jr	KM	2021	-	88	83

Mantelzorg

Van de 18-64 jarigen in Gemert-Bakel is 18% mantelzorger en bij de 65-plussers is dit 17%. Binnen deze groepen mantelzorgers is bij de jongste groep 1 op de 7 (15%) tamelijk zwaar tot overbelast en bij de oudste groep 1 op de 11 (9%). Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de regio.

In het najaar van 2022 is de tussentijdse Coronagezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (cGM) afgenomen. Ten opzichte van 2020 zien we regionaal dat het aandeel 18-64 jarigen dat momenteel mantelzorg geeft gelijk is gebleven. Het aandeel mantelzorgers dat tamelijk zwaar, zeer zwaar belast of overbelast is door het geven van mantelzorg is echter toegenomen. Bij de 65-plussers zien we regionaal een vergelijkbaar beeld.

In Gemert-Bakel is het aandeel 18-64 jarigen en 65-plussers dat momenteel mantelzorg geeft gelijk gebleven. We zien bij beide groepen mogelijk een toenemende trend in het aandeel mantelzorgers dat tamelijk zwaar, zeer zwaar belast of overbelast is door het geven van mantelzorg (niet significant).

In de toekomst zal er vanwege de vergrijzing vaker een beroep gedaan worden op de oudste groep bij het geven van

mantelzorg. Dit is ook een kwetsbare groep. Het aandeel zwaarbelaste mantelzorgers zal dan naar verwachting toenemen en daarmee de behoefte aan respijtzorg.

Indicator	Populatie	Bron*	Jaar	Nederland	Zuidoost-Brabant	Gemert-Bakel
Geeft momenteel mantelzorg (%)	18-64 jr	VM	2020	13	15	18
Aandeel mantelzorgers dat tamelijk zwaar, zeer zwaar belast of overbelast is door het geven van mantelzorg (% subgroep)	mantelzorgers 18-64 jr	VM	2020	14	14	15
Geeft momenteel mantelzorg (%)	65+ jr	QM	2020	15	16	17
Aandeel mantelzorgers dat tamelijk zwaar, zeer zwaar belast of overbelast is door het geven van mantelzorg (% subgroep)	mantelzorgers 65+ jr	QM	2020	13	12	9
Heeft iemand in het gezin met een ernstige lichamelijke ziekte of beperking, psychische ziekte of verslaving aan alcohol, drugs of gokken (mogelijk jonge mantelzorger) (%)	12-18 jr	JM	2019	-	12	7

Opgaven in Gemert-Bakel

Op basis van bovenstaande cijfers staan we voor een aantal belangrijke opgaven op het gebied van sport, bewegen en cultuur en gezondheid en sociale basis:

- Het bevorderen van een gezonde leefstijl, inclusief sport en bewegen blijft van belang
- Het terugdringen van gezondheidsverschillen
- Jongeren beginnen later met drinken, maar als ze drinken, drinken ze veel. Minder jongeren roken, maar drugsgebruik neemt toe en wordt vaak als normaal gezien.
- De toenemende (emotionele) eenzaamheid bij jongeren en volwassenen in Gemert-Bakel is een punt van zorg.
- De mentale gezondheid van jongeren en volwassenen verdient aandacht
- Door de toenemende vergrijzing zal het beroep van ouderen op zorg en ondersteuning in de komende jaren toenemen.

2. Als door de gemeente voor een of meer onderdelen geen aanvraag is ingediend, geef dan hier aan wat de reden daarvoor is.

Niet van toepassing, alles is aangevraagd.

3. Beschrijf voor de hoofdthema's Sport, bewegen en cultuur en Gezondheid en sociale basis:

A. Wat wil de gemeente bereiken? (doelen en resultaten)

- Licht kort toe welke doelen en resultaten worden nagestreefd. Besteed daarbij, voor zover relevant, aandacht aan de doelen en resultaten die in het Hoofdlijnen Sportakkoord II en in het Gezond en Actief Leven Akkoord en de bijbehorende addenda zijn opgenomen.
- Licht toe op welke wijze preventie en positieve gezondheid nagestreefd worden en op welke wijze gezondheidsverschillen verkleind zullen worden.
- Verwijs daarbij waar mogelijk naar bestaande lokale (regionale) akkoorden, nota's, beleids- of uitvoeringsplannen

B. Wat gaat de gemeente daarvoor doen? (uitvoering en samenwerking)

- Op welke doelgroep(en) wordt (specifiek) ingezet? Waarom?
- Hoe zijn (worden) deze doelgroepen betrokken bij de planvorming?

- Denk na over de schaalgrootte (wijk/kern, lokaal, regionaal). Zijn er wijken (kernen) aangewezen waar via deze regeling extra op wordt ingezet? Zo ja, welke wijken en waarom? Zo nee, waarom niet?
- Welke activiteiten of interventies gaat de gemeente inzetten en waarom?
- Hoe is globaal de fasering (wat vindt plaats in de jaren 2024, 2025 c.q. 2026)?
- Beschrijf met welke partijen en op welke wijze wordt samengewerkt. Maak daarbij een onderscheid tussen lokale en regionale (c.q. provinciale) samenwerkingsverbanden.
- Benoem, indien passend, de reeds aanwezige netwerkstructuren zoals omschreven in het IZA. Tip: Breng de verschillende coördinatoren voor het Sportakkoord II, GALA, IZA en lokale preventie akkoorden en andere programma's in verbinding met elkaar, bijvoorbeeld in een vast kernteam.

Lokale en regionale samenwerking

Als gemeente hechten we veel waarde aan lokale en (sub)regionale samenwerking. Zo zijn we aangesloten bij Peel Duurzaam Gezond en is er een Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten. Daarnaast is er op regionaal niveau een beweging genaamd De Stap naar Gezonder. We verkennen of we hier ook bij aan willen sluiten. Daarnaast zoeken we voor het vormgeven van de ketenaanpakken graag de (sub)regionale samenwerking op.

Inwonerbetrokkenheid

In Gemert-Bakel worden inwoners op verschillende manieren betrokken. Zo organiseren we regelmatig inspiratieavonden op het gebied van preventie en bewegen. Tijdens deze avonden mogen inwoners goede gezonde ideeën inbrengen en pitchen. Daarnaast ondersteunen we als gemeente inwonersinitiatieven die bijdragen aan laagdrempelige voorliggende voorzieningen die uitgaan van wederkerigheid.

Daarnaast spelen Stichting Dorpsondersteuning en de Werkgroepen Zorg een belangrijke rol in inwonerbetrokkenheid. Iedere kern heeft een Werkgroep Zorg. De werkgroepen bestaan uit betrokken vrijwilligers die sturen de dorpsondersteuners aan, en organiseren activiteiten met en voor de inwoners. De stichting is verantwoordelijk voor het gastwerkgeverschap van de dorpsondersteuners. Vanuit de zeven gezamenlijke werkgroepen is er een afvaardiging naar de stichting dorpsondersteuning. Er zijn twee bestuursleden afgevaardigd uit de dorpen en een bestuurslid vanuit het zorgcollectief Gemert. Het bestuur wordt verder aangevuld met de manager van het sociaal domein, en van Lumens, het maatschappelijk werk. Zowel de stichting als de gezamenlijke werkgroepen worden ambtelijk ondersteund. De werkgroepen zijn zelfstandig en organiseren in overleg met de gemeente de eigen agenda, waarbij thema's besproken worden zoals bv veiligheid, preventie, eenzaamheid en er worden goede ideeën uitgewisseld. Zo organiseren de werkgroepen o.a. de bijeenkomsten rondom de mantelzorgwaardering samen met de gemeente en het mantelzorgsteunpunt. De gezamenlijke werkgroepen komen vier keer per jaar bij elkaar. De Werkgroepen Zorg hebben een linkje met de dorpsraden, sommige maken er deel van uit als werkgroep, anderen functioneren zelfstandig maar hebben de betrokkenheid vanuit de dorpsraad geregeld. Zij bepalen zelf de agenda en de samenwerking met de dorpsondersteuners. Daarnaast is er ook een dorpsondersteuners overleg met de gemeente voor afstemming en informatie. Verder sluiten regelmatig de vrijwilligers van de besturen van de KBO en het zorgcollectief Gemert aan voor overleg met de wethouder en de ambtenaren op onderwerpen die voor ouderen belangrijk zijn.

Sport, bewegen en cultuur

In Gemert-Bakel zijn al enkele jaren de buurtsportcoaches actief. Zij ondersteunen goed beweegonderwijs op de scholen en voor, tussen en naschoolse beweegactiviteiten op de meeste scholen. Goed Bezig Gemert-Bakel is de basis van het beweegakkoord en de samenwerking met GGD en Negen op het vlak van preventie en bewegen. Vanuit Goed Bezig Gemert-Bakel worden lokale partijen, zoals verenigingen, scholen, inwoners en ondernemers uitgenodigd en ondersteund bij het opstarten van nieuwe initiatieven. Ieder jaar aan het begin van het schooljaar start Sjors Sportief, een kennismakingsprogramma voor de basisschooljeugd met het sport, beweeg en cultuur aanbod in de gemeente. Daarnaast is er het sportondersteuning 18+ waarbij ook oudere jeugd toegang blijft houden tot het sporten wanneer stichting Leergeld ophoudt. Er is verenigingsondersteuning en er zijn sportcafé's waar de besturen van de verenigingen bij elkaar komen. In verschillende kernen zijn beweegtuinen. Daarnaast is er doelgroepenondersteuning voor inclusief sporten in samenwerking met Uniek Sporten en ouderen. Het sportakkoord wordt herijkt voor eind juni.

In 2020 hebben we een lokaal Beweegakkoord gesloten genaamd 'Bewegen Verenigt Gemert-Bakel'. Dit akkoord is opgesteld in samenwerking met sportaanbieders, het onderwijs, zorg, welzijn, het bedrijfsleven en de gemeente. Om sport en bewegen in de gemeente (nog) meer te stimuleren, zetten we in op de volgende thema's:

- Meedoen in de samenleving; bewegen voor verschillende doelgroepen en tegengaan eenzaamheid;
- Sociale cohesie, verbinding en lokale samenwerking versterken;
- Sport en onderwijs meer verbinden;

- Een duurzame sportinfrastructuur met vitale sportaanbieders.

Met deze thema's zijn lokale werkgroepen aan de slag gegaan.

In 2023 heeft een herijking van dit akkoord plaatsgevonden (Sportakkoord II). In de herijking staat beschreven op welke manier het Beweegakkoord verder doorontwikkeld wordt. De volgende aspecten zijn daarbij van belang: veiligheid, kwaliteit, toegankelijkheid. Om hieraan te werken gaan we aan de slag met:

- Het vergroten van het bereik van het sportakkoord;
- Werken aan de bewustwording van de betekenis van sport en bewegen;
- Het betrokken houden van partners;
- Een plan van aanpak Sociale Veiligheid en Integriteit om de sociale veiligheid van sportende inwoners te vergroten (periode 2023-2026);
- Het creëren van één loket voor clubondersteuning;
- Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een lokaal sportplatform;

We verwijzen voor de verdere uitwerking van deze ambities naar de Herijking Sportakkoord Gemert-Bakel (zie bijlage).

In 2023 start de gemeente met het opstellen van een inclusief cultuurbeleid waarbij ook aandacht zal zijn voor de rol van cultuur bij (mentale) gezondheid.

Lokale functionarissen Sport en Bewegen (BRC-regeling)

Vanuit het onderdeel Brede Regeling Combinatiefuncties zijn in onze gemeente verschillende lokale functionarissen (buurtsportcoaches) actief. Zij worden ingezet op verschillende gebieden zoals jeugd, meedoen en sport- en beweegaanbieders. Daarnaast zijn deze functionarissen actief voor specifieke doelgroepen. Deze inzet zal worden doorgezet en uitgebreid. De zes thema's vanuit het sportakkoord zullen hierin leidend zijn:

- Inclusie en diversiteit
- Sociaal veilige sport
- Vitale sportaanbieders
- Vaardig in bewegen
- Ruimte voor sport en bewegen
- Maatschappelijke waarde van topsport

Gezondheid en sociale basis

Terugdringen gezondheidsachterstanden

Doel: In Gemert-Bakel willen we werken aan het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Daarnaast willen we nog meer inzetten op de relatie tussen gezondheidsvaardigheden en gezondheid.

Doelgroep: Op dit moment is de doelgroep nog breed, maar we willen in 2024 meer aandacht besteden aan het specificeren van de doelgroep waarvoor dit onderdeel het meest relevant is.

Uitvoering: Over het algemeen willen we meer bewustwording rondom dit onderdeel creëren, onder ander bij hulpverleners binnen WMO, Team Jeugd, Lumens, Senzer, dorpsondersteuning en de wijkteams. Verder willen we de huidige inzet continueren. Zo is er in Gemert-Bakel een Taalhuis in samenwerking Bibliotheek, Roc ter Aa, Lumens, stichting Lezen en Schrijven. Vanuit het Taalhuis worden taalactiviteiten en digitale activiteiten georganiseerd. Daarnaast is er een aanbod van vrijwilligersorganisaties, waaronder stichting Ceigoed en Stichting Leergeld. Ook is er professioneel aanbod rondom vroegsignalering van schuldenproblematiek, een financieel spreekuur, dorpsondersteuners in de wijk, 18+ sportondersteuning en een sociaal loket voor laagdrempelige begeleiding. Kansen zien we in meer aandacht voor de relatie tussen gezondheidsvaardigheden en gezondheid, specifiek bij ouderen, nieuwkomers en inwoners met LVB- of GGZ-problematiek. Aanvullend willen we voor deze groepen aandacht hebben voor de toegang tot de zorg, medicatiegebruik, roken en gezonde voeding. Hiervoor zetten we de expertise in van MEE, de GGZ en de ouderenorganisaties, Senzer, dorpsondersteuners en vrijwilligers.

Fasering: In 2023 continueren we het huidige aanbod (o.a. smaaklessen, supermarktsafari, preventiebijeenkomsten MEE). Daarnaast is in 2023 een pilot met het Sociaal Loket gestart, dit is laagdrempelige voorliggende voorziening voor inwoners met een lichte ondersteuningsvraag. In 2024, 2025 en 2026 willen we onze doelgroep verder specificeren en op basis daarvan gerichte acties uitzetten en participatie en wederkerigheid stimuleren. Verder gaan we aan de slag met het opstellen van een inclusief cultuurbeleid, het versterken van de positie van kinderen door verlengde schooldag te onderzoeken, streven naar een vergroot bereik van stichting Leergeld en het bieden van perspectief in situaties van ontoereikendheid door inzet budgetcoaches, vroegsignalering en samenwerking Goed Wonen.

Samenwerking: MEE, Goed wonen, taalhuispartners, sportverenigingen, scholen, cultuurmakers, kunstlokaal

Kansrijke Start

Doel: We geven vorm aan een lokale ketenaanpak Kansrijke Start rondom de eerste duizend dagen van een kind

Doelgroep: (jonge) ouders en baby's en peuters

Uitvoering: In 2023 is de implementatie van Nu Niet Zwanger in Gemert-Bakel van start gegaan. Daarnaast is er een preventief aanbod vanuit Team Jeugd waaruit, aangevuld met activiteiten van partners de Preventiekalender Jeugd wordt samengesteld. De bibliotheek biedt boekstart aan, hiervoor wordt een actieve campagne ingezet om de doelgroep van jonge ouders te bereiken. Daarnaast is er maandelijks een programma voor baby's en peuters. De GGD is gestart met Vroegsignalering om vroegtijdig ondersteuning te geven aan ouders van kinderen met een complexe zorgvraag. MEE biedt ondersteuning aan ouders met kinderen met een (lichte) beperking. We willen de samenwerking rondom geboortezorg en de eerste 1000 dagen verder versterken, door verloskundigen meer te betrekken in ons netwerk. Daarnaast willen we kwetsbare jongeren en volwassenen beter bereiken dan dat we nu doen.

Fasering: In 2023 starten we met Nu Niet Zwanger en gaan we gemeentebreed aan de slag met het aan laten sluiten van nieuwe partners. In 2024, 2025 en 2026 gaan we aan de slag met het vormen en versterken van een lokalen coalitie Kansrijke Start en het maken van regionale samenwerkingsafspraken rondom Kansrijke Start. Daarnaast willen we vaker interventies inzetten ten behoeve van (aankomende) gezinnen in een kwetsbare situatie. Het gaat om erkende interventies uit de menukaart Kansrijke Start.

Samenwerking: GGD Brabant-Zuidoost, MEE, Bibliotheek, verloskundigen, Jongerenwerk, Sociaal Loket, huisartsen

Mentale Gezondheid

Doel: We integreren het thema Mentale Gezondheid in ons lokaal gezondheidsbeleid om op deze manier meer aandacht te geven aan het thema.

Doelgroep: Alle inwoners

Uitvoering: We continueren bestaand aanbod rondom het thema Mentale Gezondheid. Zo is er sinds een aantal jaren actieve deelname aan het project STORM. Daarnaast is er een preventiekalender jeugd met daarin aandacht voor weerbaarheid, veiligheid en pesten en aanbod van onder andere Rots en Water training en Stoere Stap. Ook is er een dorpsondersteuner Jeugd actief, die steungezinnen kan inzetten voor ouders die mentaal belast zijn. Het Sociaal Loket vangt mensen op met een kortdurende ondersteunings- of begeleidingsvragen. Dit is een laagdrempelige inloop, voorliggende aan een geïndiceerde hulpvraag of als waakvlam functie bij afgesloten casuïstiek. Verder is er een afstemmingsoverleg met huisartsen, waarin signalen over specifieke mentale problemen bij doelgroepen besproken worden. Aanvullen is er binnen het sociaal domein een GGZ expert werkzaam die inhoudelijke ondersteuning biedt bij jeugdproblematiek maar ook bij WMO casuïstiek of overlast gevende casuïstiek. Jongerenwerk bereikt een specifieke groep jongeren en biedt ondersteuning wanneer zij het moeilijk hebben. Zij verwijzen actief door naar andere instanties maar blijven daarna het lijntje houden met de jongere.

Fasering: in 2023 gaan we aan de slag met het vergroten van de betrokkenheid van scholen en het beter positioneren van STORM. In 2024, 2025 en 2026 willen we verkennen of de begeleiding vanuit STORM ook beschikbaar gemaakt kan worden voor jongeren die (nog) niet aan de criteria voor deelname voldoen. Ook willen we meer aandacht geven aan het nut van bewegen, kunst en cultuur in relatie tot mentale gezondheid. Daarnaast willen we de samenwerking met GGZ Oost-Brabant intensiveren en meer integreren in de wijk.

Samenwerking: GGZ Oost-Brabant, Team Jeugd, Sociaal Loket, MEE, scholen, Novadic-Kentron, GGD Brabant-Zuidoost, Lumens

Aanpak overgewicht en obesitas:

Doel: We dragen bij het aan voorkomen van overgewicht en obesitas en zorgen voor passende ondersteuning, begeleiding en zorg voor kinderen en volwassenen met overgewicht of obesitas.

Doelgroep: Alle inwoners, met een focus de kernen/wijken waar de urgentie het hoogst is

Uitvoering: We willen het aanbod Gezonde Leefstijlinterventie (GLI) in de gemeente versterken. Er zijn een aantal fysiotherapeuten in Gemert-Bakel die GLI aanbieden. Daarnaast is de gemeente Gemert-Bakel sinds 2023 een JOGG-gemeente en is in de dorpskern Bakel een pilot gestart met de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG). Bij succes willen we dit verder uitrollen naar de andere dorpskernen. Verder willen we het aanbod van voor-, tussen- en naschoolse (beweeg)activiteiten versterken, we werken onder ander al met Doortrappen. De inzet vanuit Goed Bezig Gemert-Bakel zetten we voort. Vanuit Goed Bezig Gemert-Bakel is er aandacht voor bewegen en een gezonde leefstijl, zo zal in het nieuwe schooljaar een nieuwe uitgave verschijnen van Sjors Sportief. Aanvullend onderzoek we hoe we de bestaande Beweegtuinen meer invulling kunnen geven en wat alternatieve zijn voor beweegtuinen in de kernen waar nu nog geen beweegtuin is.

Fasering: In 2023 zijn we aangesloten bij JOGG en is de pilot KnGG in Bakel van start gegaan. Verder continueren we de inzet vanuit Goed Bezig Gemert-Bakel op dit onderdeel. In 2024, 2025 en 2026 willen we onderzoeken hoe het GLI-aanbod in de gemeente verder versterkt kan worden.

Samenwerking: GGD Brabant-Zuidoost, fysiotherapeuten, huisartsen, scholen, buurtsportcoaches

Valpreventie

Doel: We gaan aan de slag met het opzetten van een ketenaanpak Valpreventie, zodat het risico op vallen bij ouderen vroegtijdig wordt gesignaleerd en laagdrempelige toegang tot valpreventief aanbod kan worden gerealiseerd.

Doelgroep: Inwoners van 65 jaar en ouder

Uitvoering: Op dit moment wordt, bij de start van een zorgaanvraag, door de wijkzorg een gevalideerde vragenlijst afgenomen om een inschatting te maken van het valrisico. Ook worden alle kwetsbare ouderen door de huisarts aangemeld en krijgen zij een huisbezoek waarbij de TRAnsmurale Zorg Assessment Geriatrie (TRaZAG) wordt afgenomen. De buurtsportcoaches hebben samen de dorpsondersteuners en fysiotherapeuten in enkele kernen fitheidstesten gedaan en mensen doorverwezen naar het sporten in de beweegtuinen of andere sporten. Daarnaast is er vanuit Doortrappen aandacht geweest voor veilig fietsen bij ouderen. De seniorenvereniging en de dorpsondersteuners bieden een programma rondom valpreventie dat voldoet aan signalering, bewustwording en doorverwijzing. We zien kansen in verder het vergroten van bewustwording rondom valrisico en het intensiveren van de samenwerking tussen partijen zodat we kunnen zorgen voor een volledig aanbod rondom valpreventie (o.a. beweegaanbod en valpreventieve interventies).

Fasering: In 2023 stemmen we met vrijwilligers en partners in de wijk af hoe we vorm kunnen geven aan de ketenaanpak Valpreventie en stellen we een gezamenlijk plan van aanpak op. Daarnaast willen we de eerste bijeenkomsten met fitheidstesten in de wijk opstarten en onderzoeken welk aanbod nog mist. In 2024, 2025 en 2026 gaan we verder aan de slag met het onderzoeken en vormgeven van de rol van het lokale netwerk in de ketenaanpak Valpreventie. Ook gaan we aan de slag met het verder uitvoeren van het plan van aanpak en het uitdragen van een gezamenlijke boodschap.

Samenwerking: gemeente, GGD Brabant-Zuidoost, Negen, dorpsondersteuners, vrijwilligers, KBO, fysiotherapeuten, huisartsen, wijkzorg, ergotherapeuten, opticiens, apotheek en audiciens.

Leefomgeving

Doel: We zetten in op het creëren van een gezonde leefomgeving en hebben daarbij aandacht voor een integrale samenwerking tussen het fysieke en sociale domein.

Doelgroep: Alle inwoners

Uitvoering: Gezondheid is een belangrijk aspect dat wordt meegenomen in afwegingen over de fysiek omgeving. Dit idee nemen we mee in de omgevingsvisie. Op dit moment is er al samenwerking en afstemming met het fysieke domein bij beleidsontwikkeling. Ook is er samenwerking en afstemming met vergunningen bij nieuwe ontwikkelingen in het ondersteuningsteam. Bij complexe vraagstukken maken we gebruik van de expertise van de GGD. In Gemert-Bakel zijn een aantal beweegtuinen, die op dit moment niet voldoende benut worden. We vinden het belangrijk om het gebruik te stimuleren, maar ook om te kijken naar alternatieven zoals bijvoorbeeld een speeltuin die ook gebruikt wordt bij het initiatief Fit en Gezellig. In het groenbeleid is aandacht voor groen en gezondheid. We zien kansen in het blijven agenderen van de urgentie om gezondheid mee te nemen in de inrichting van de fysiek leefomgeving.

Fasering: In 2023 gaan we aan de slag met het opstellen van de omgevingsvisie. Ook starten we met de programmatische aanpak Stevige Sociale Basis en vitale kernen, -wijken en toekomst bestendig buitengebied. Ook starten we de samenwerking met de afdeling REO binnen onze gemeente en verkennen we over we kunnen aansluiten bij het Schone Lucht Akkoord. In 2024, 2025 en 2026 willen we de GGD inzetten milieu en omgevingsvraagstukken en gaan we aan de slag met het opstellen van een lokaal hitteplan.

Samenwerking: GGD Brabant-Zuidoost, afdeling REO gemeente Gemert-Bakel

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en vroegsignalering alcohol problematiek

Doel: We zetten actief in op het voorkomen van het gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren.

Doelgroep: Alle inwoners (met name jongeren en hun ouders)

Uitvoering: In de gemeente Gemert-Bakel is een actieve werkgroep rondom alcohol, drugs en weerbaarheid waarbij verschillende partners aansluiten. In de werkgroep worden signalen uitgewisseld en acties opgepakt en uitgewerkt. Daarnaast is er een Incidentenoverleg waar signalen besproken worden en een regulier overleg tussen de horeca, gemeente en politie. Het Jongerenwerk biedt interventies aan met daarbij actieve signalering van problematisch gebruik en doorverwijzing naar professionele hulpverlening. Ook is worden vanuit Team Jeugd voorlichtingsactiviteiten verzorgd en is er een programma voor de overgang naar het voortgezet onderwijs met voorlichting rondom alcohol en drugs. Daarnaast is de gemeente Gemert-Bakel aangesloten bij het regioproject SKIP rondom de denormalisering van drugsgebruik. We verkennen of we, met ondersteuning van het Trimbos Instituut, aan de slag kunnen met de aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving.

Fasering: In 2023 willen we de huidige inzet continueren en willen we samenwerken met de naastliggende gemeente Laarbeek. Ook zijn we met scholen in gesprek over het implementeren van de aanpak Helder op School. Met de sportverenigingen werken we aan een gezonde sportomgeving, door rookvrije sportparken en aandacht voor verantwoord alcohol schenken. Voor dat laatste bieden we een training aan. In 2024, 2025 en 2026 gaan we verder aan de slag met

het versterken en verstevigen van bovenstaand aanbod. We werken toe naar een jaarlijks terugkerend programma met voorlichting op scholen en een breed aanbod voor jongeren rondom kunst, cultuur en bewegen.

Samenwerking: Scholen, team jeugd, Novadic-Kentron, handhaving, politie, Halt, dorpsondersteuners, horeca, GGD Brabant-Zuidoost

Versterken sociale basis

Doel: We faciliteren een sterke lokale sociale basis met een sterke sociale samenhang en laagdrempelige toegankelijke voorzieningen waar mensen op elkaar kunnen terugvallen. Dit doen we met behulp van het opstellen van een beleidsvisie.

Doelgroep: Alle inwoners

Uitvoering: Binnen de gemeente wordt een programma opgesteld, genaamd 'Stevige Sociale basis'. Bij dit plan worden partners uit het Sociaal Domein betrokken. Daarnaast werken we met verschillende dorpsondersteuners die vanuit de werkgroepen zorg uit de kernen worden aangestuurd. We zien kansen in het vergroten van de sociale samenhang, bijvoorbeeld bij de realisatie van nieuwe wijken. Verder is in 2023 een pilot gestart met het Sociaal Loket, een laagdrempelige voorliggende voorziening voor inwoners met lichte ondersteuningsvragen.

Fasering: In 2023 is de pilot met het Sociaal Loket gestart en is een dorpsondersteuner Jeugd gestart met een nadruk op preventieve inzet. In 2024, 2025 en 2026 willen we aan de slag met het verder verstevigen van de inzet van de dorpsondersteuners bij preventieve activiteiten. Ook geven we verder uitvoering aan het programma Stevige Sociale basis en versterken we de rol van het ondersteunende professionele netwerk en de gebieds- en wijkteams.

Samenwerking: Gemeente, samen met het formele en informele netwerk

Mantelzorg

Doel: We ondersteunen mantelzorgers bij het uitvoeren van hun zorgtaken en zetten in op het versterken en de doorontwikkeling van ons aanbod.

Doelgroep: Mantelzorgers

Uitvoering: In Gemert-Bakel werken we met een Mantelzorgsteunpunt dat vanuit de KBO en zorgcollectief bemenst wordt. Zij geven advies, ondersteunen en organiseren het mantelzorgcompliment samen met de dorpsondersteuners. Logeerhuis Plezant is een respijtvoorziening voor mensen met dementie of NAH. Deze voorziening is het hele jaar door beschikbaar voor mensen uit de regio. Daarnaast is er het Alzheimer café Gemert- Bakel-Laarbeek met een maandelijks aanbod en een Parkinsoncafé met een jaarlijks programma vanuit Parkinsonnet. Er wordt gestart met restaurant; "van de kook" waar mensen met dementie koken voor hun naasten.

Fasering: In 2023 werken we aan het uitbreiden van de bekendheid van het Mantelzorgsteunpunt, dit doen we onder andere door eenduidige communicatie te ontwikkelen met een nieuwsbrief en een ondersteuningspakket. In 2024, 2025 en 2026 willen we het thema mantelzorg meer agenderen bij ketenpartners en zal er afstemming plaatsvinden met regionale partners over voortgang van Logeerhuis Plezant. Daarnaast sluiten we aan bij OZO verbindzorg, een communicatieplatform vanuit de client met mantelzorg, en het formele en informele netwerk inclusief huisartsen

Samenwerking: mantelzorgsteunpunt van de zorgcoöperatie, werkgroepen zorg, Lumens

Eén tegen Eenzaamheid

Doel: We blijven inzetten op een lokale aanpak rondom de aanpak van eenzaamheid.

Doelgroep: alle inwoners met een focus op jongeren en 65-plussers

Uitvoering: Als gemeente Gemert-Bakel zijn we bestuurlijk aangesloten bij de coalitie Eén tegen Eenzaamheid. Vorig jaar is de Week tegen Eenzaamheid vormgegeven door jongerenwerk in samenwerking met de dorpsondersteuners. In de komende jaren willen we deze week steviger neerzetten. Daarnaast doen we onderzoek naar eenzaamheid met partners in de wijken en hebben we een lokaal netwerk van dorpsondersteuners met ogen en oren in de wijk. De Werkgroepen Zorg van onze gemeenten betrekken mensen bij koffie-uurtjes en laagdrempelige activiteiten (zoals 'Goede Buur', 'Fit en Gezellig'), Team Unlimited is een initiatief dat jongeren bereikt die niet vanzelfsprekend contact maken met leeftijdsgenoten en Uniek Sporten is er voor mensen met een beperking. De inzet die we nu al doen rondom eenzaamheid willen we verder continueren en verstevigen. Ook willen we kijken hoe we hier een programmatische aanpak van kunnen maken.

Fasering: In 2023 willen we aandacht besteden aan het overbrengen van kennis over het thema eenzaamheid. Ook willen we goede ideeën met elkaar delen en zorgen voor voldoende bekendheid van het actuele aanbod. In 2024, 2025 en 2026 willen we het thema eenzaamheid voor alle kernen stevig neerzetten (programmatische aanpak) en blijven we werken aan het generen van bekendheid voor het beschikbare aanbod. Daarnaast willen we het Cultuurbeleid meer inclusief en toegankelijk maken.

Samenwerking: Formeel en informeel netwerk, dorpsondersteuners, kernpartners, jongerenwerk, verenigingen, cultuuraanbieders.

Welzijn op Recept

Doel: We willen het welzijnsaanbod in de wijk versterken zodat we inwoners die langer thuis (moeten) blijven wonen nog beter kunnen ondersteunen. Daarnaast willen we de verwijzing tussen het voorliggend veld en de eerstelijnszorg

verbeteren.

Doelgroep: alle inwoners

Uitvoering: Op dit moment vindt er al doorverwijzing van de huisartsen naar de dorpsondersteuners plaats. Zij zijn goed op de hoogte van elkaars mogelijkheden. De buurtsportcoaches worden door de dorpsondersteuners benaderd wanneer er een beweegvraag ligt die zij niet zelf op kunnen lossen. Deze doorverwijzing en samenwerking willen we nog beter inrichten, ook met huisartsen buiten de regio die patiënten uit Gemert-Bakel zien. Ook willen we de doorverwijzing naar het maatschappelijk werk beter vormgeving en aansluiten bij OZOverbindzorg om makkelijker met elkaar te communiceren.

Fasering: In 2023 sluiten we aan bij regionale ontwikkelingen die spelen, zo wordt onder andere op regionaal niveau met de huisartsen overlegd over de ketenaanpak Welzijn op Recept. In 2024, 2025 en 2026 willen we tot regionale afspraken komen en deze tot uitvoer brengen.

Samenwerking: huisartsen(koepel), dorpsondersteuners, buurtsportcoaches, maatschappelijk werk

4. Ondersteunende onderdelen: Versterking kennis- en adviesfunctie GGD en Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

- a. Licht toe op welke manier invulling wordt gegeven aan versterking van de kennis- en adviesfunctie van de GGD.
- b. Licht toe op welke manier invulling wordt gegeven aan coördinatie van de regionale aanpak preventie.

4.1 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD

Gemeenten in Noord-Brabant vinden het belangrijk dat relevante data en informatie worden gebruikt bij het maken van keuzes op het gebied van gezondheidsbevordering en preventie.

We zijn van mening dat de GGD-en in onze provincie de meeste kennis, ervaring en het grootste netwerk hebben om de relevante informatie te verzamelen, de interpreteren en een advies te brengen over de kansrijke interventies waarmee de grootste impact gemaakt kan worden voor de bewoners van onze provincie/ regio.

De 3 Brabantse GGD'en hebben al een samenwerking (bijv. de gezamenlijke BrabantScan) en alle andere kennispartners werken in/voor de hele provincie (Academische Werkplaats TRANZO, HBO-instellingen Fontys en AVANS, de Provincie etc.). Daarom is het logisch om te bouwen aan een Brabants netwerk van GGD'en dat samen met gemeenten de meest actuele lokale en regionale kennisvragen op gebied van preventie en publieke gezondheid gecoördineerd kan oppakken. Dit gebeurt samen met de andere kennispartijen in Brabant, in een gezamenlijke ontwikkelagenda, waardoor we denkkracht en ontwikkelkosten delen, versnippering tegengaan, meer data hebben voor onderzoek en profiteren van elkaars 'best practices'.

De GGD'en en andere kennispartijen werken samen aan:

- Opzetten en onderhouden van een regionale kennisinfrastructuur preventie
- Vergroten van de toepasbaarheid van kennis (ontsluiten van landelijke, regionale en lokale kennis t.b.v. advisering aan gemeenten en andere partijen)
- Vervullen van de rol van schakelpunt voor gemeenten en andere lokale en regionale partijen
- Opstellen met regionale partijen van een regionale kennisagenda
- Fungeren als schakelpunt tussen de regionale kennisinfrastructuur en de landelijke kennisinfrastructuur.

4.2 Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

De gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant en de GGD Brabant-Zuidoost hebben het IZA en GALA aangegrepen om ook regionaal meer de verbinding met elkaar te zoeken. Dit proces leidt tot een regionale samenhangende aanpak voor stimulering van gezond en actief leven (vanaf nu genoemd 'de regionale aanpak') inclusief het uitwerken en implementeren van de vijf ketenaanpakken uit het IZA. De regionale aanpak kent voor de periode 2023-2024 een aantal doelstellingen:

- Opzetten van een regionale overlegstructuur GALA 2023-2024
- Uitwerken van regionale samenwerking en uitvoeringsafspraken GALA 2023-2024 te weten:
 1. Uitwerken van 5 regionale ketenaanpakken
 2. Vertalen van de 5 regionale ketenaanpakken naar de lokale praktijk
 3. Lokale implementatie van de 5 ketenaanpakken
 4. Leer- en ontwikkelprogramma GALA op basis van geleerde lessen
 5. Regionale kennisinfrastructuur
- Evaluatie regionale samenwerking 2023-2024 en opstellen samenwerkingsagenda 2025-2026

De ketenaanpakken Kansrijke Start, Kind naar Gezond Gewicht, Valpreventie, Welzijn op Recept en Gecombineerde Leefstijlinterventie worden regionaal uitgewerkt, en lokaal geïmplementeerd. De gezamenlijke aanpak leidt tot 5 breed gedragen ketenaanpakken, waarbij de regionale afspraken met het lokale veld worden geïmplementeerd en in alle lagen van de keten bekend zijn. Het samenhangende aanbod van ketenaanpakken komt ten goede aan alle inwoners van de regio Zuidoost-Brabant.

De uitvoering in 2023-2024 leidt (minimaal) tot een stevige basis voor de 5 regionale ketenaanpakken en lokale uitvoering daarvan in alle gemeenten. Ketenaanpakken waarmee al een lokale start is gemaakt, worden een stap verder geholpen en sluiten zoveel mogelijk aan bij het samenhangende regionale aanbod, voor zover dat nog niet het geval is. Per gemeente wordt bekeken wat hierin de behoefte is.

5. Bewaking van de voortgang

De voortgang van de uitvoering van dit plan wordt op verschillende manieren bijgehouden, zodat waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. De GALA-onderdelen zullen onderdeel uitmaken van de uitvoeringsagenda die jaarlijks wordt opgesteld. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda zal ook de voortgang geëvalueerd worden. Daarnaast zal de stuurgroep van Goed Bezig Gemert-Bakel oog houden op de GALA-onderdelen die raakvlakken hebben met het Beweeg- en Preventieakkoord. Andere momenten waarop de voortgang wordt bijgehouden zijn de tweejaarlijkse evaluatiemomenten van het jaarplan Gezondheidsbevordering met GGD Brabant-Zuidoost. Monitoring vindt daarnaast plaats aan de hand van de monitorcijfers van GGD Brabant-Zuidoost.

6. Beschrijf op welke wijze samenhang en synergie wordt nagestreefd tussen uitvoering op de verschillende hoofdthema's en onderdelen

De verschillende GALA-onderdelen landen in het beleidsprogramma Stevige Sociale Basis. Dit beleidsprogramma vormt de basis en hierin komen onder andere het Beweeg- en Preventieakkoord Goed Bezig Gemert-Bakel, Stichting Dorpsondersteuning en de lokale werkgroep rondom alcohol- en drugspreventie terug.

Stevige Sociale Basis

De GALA-onderdelen landen in het beleidsprogramma Stevige Sociale Basis, o.a. Goed Bezig Gemert-Bakel, Stichting Dorpsondersteuning

7. Verbinding onderdelen Brede SPUK en doelen GALA en Sportakkoord II

Vul a.u.b. onderstaande tabel in. Geef door het plaatsen van een vinkje (✓) aan indien u met een onderdeel van de regeling een bijdrage levert aan specifieke doelen van het GALA of het Hoofdlijnen Sportakkoord II.

	1. Lokaal sportakkoord	2. Brede Regeling Combinatiefuncties	3. Terugdringen gezondheidsachterstanden	4. Kansrijke Start	5. Mentale gezondheid	6. Aanpak overgewicht en obesitas	7. Valpreventie	8. Leefomgeving	9. OKO & Voegsignalering alcoholproblematiek	10. Versterken sociale basis	11. Mantelzorg	12. Eén tegen Eenzaamheid	13. Welzijn op recept	14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie
Doelen Gezond en Actief Leven Akkoord															
Terugdringen gezondheidsachterstanden	√		√	√	√	√		√		√		√	√		
Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	√		√			√	√	√							
Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Een gezonde leefstijl	√		√		√	√	√		√				√		
Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid	√		√	√	√				√			√			
Vitaal ouder worden	√		√			√	√				√	√	√		
Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur														√	√
Doelen Hoofdpijnen Sportakkoord II															
Inclusie en diversiteit in de sport vergroten	√		√									√			
Sociaal veilige sport creëren	√														
Vitale sportaanbieders: vergroten van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van het sportaanbod	√														
Vaardig in bewegen: een leven lang sporten en bewegen voor ieder kind en iedere jongere	√					√	√								
Ruimte voor sport en bewegen: een toekomstbestendige sportinfrastructuur	√		√					√							
Maatschappelijke waarde van topsport optimaliseren	√														
Doelen addendum BRC															
Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname)		√													
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is		√													
Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden)		√													

8. Toestemming gebruik informatie

☐

De gemeente geeft toestemming voor gebruik van de informatie uit het plan van aanpak voor de evaluatie van de landelijke samenwerkingsafspraken en de monitoring en doorontwikkeling van

landelijk beleid.

9. Ondertekening

Het plan van aanpak dient ondertekend te worden door ten minste één wethouder.

Naam wethouder:

Datum van
ondertekening:

Handtekening